

Romantische route van de Middeleeuwen tot de nieuwe tijd: Tüschbroich – Brunbeck – Watern

Deze pittoreske wandelroute voert u door het prachtige gebied rondom kasteel Tüschbroich en de nabije omgeving. Hier gaan een prachtig landschap en schitterende natuur samen met een schilderachtig decor, zoals je dat in romantische sprookjes voorstelt. Het startpunt is bij de Tüschbroicher Mühle.

Lengte: ca. 8,6 km

- U start bij de Tüschbroicher Mühle, gaat linksaf over het terras aan het meer en dan verder rechtdoor langs de Schanzerhof.

Tüschbroicher Mühle

Deze voormalige korenmolen heeft een waterrad met bovenslag. De oudste documentatie stamt uit 1506. Nog tot in de jaren '40 van de vorige eeuw was het nu vervallen maalwerk in bedrijf. De molen was tot 1834 in bezit van graaf Von Spiering. Sinds 1863 was er een tapperij aan verbonden die nu is uitgegroeid tot een modern restaurantbedrijf.

- U volgt verder rechtdoor wandelroute A 4 tot de eerste mogelijkheid om rechtsaf te slaan.
- U gaat rechtsaf de blauwe nordic-walking-route op langs de verlaten hoeve Brühl en de nederzetting.

Verlaten hoeve Brühl

Op de Tranchot-kaart uit 1806 is nog een hoevecomplex met drie vleugels ingetekend. De hoeve werd al in 1397 als „ten Breul“ in een belastinglijst opgetekend.

Motte Tüschbroich

Midden in de kasteelvijver ligt de moerasnederzetting met resten van de oude burchtmuren. Deze heeft een diameter van 70 meter en is 10 meter hoog. Tüschbroich stond vroeger onder de heerschappij van Wassenberg en behoorde tot het hertogdom Jülich. In 1624 brandde de oude burcht op de kunstmatige heuvel af.

- Aan het einde van de weg slaat u rechtsaf naar de oliemolen.

Oliemolen

De molen is in 1643 op deze plaats in het Haag-bos gebouwd en werd aangedreven door de stuw van de molenvijver aan de andere kant van de weg. Het vakwerkgebouw is voorzien van een rietdak. Een bijzonderheid is de aandrijving van het kolderwerk, de as loopt ter hoogte van het plafond. De molenstenen waren in hoogte verstelbaar en konden bij slijtage gereguleerd worden. Het persen van

de vlasolie was door het slagwerk al van verre te horen. Tot 1912 werd er hier gewerkt. Sinds twee jaar heeft een kunstenaarsechtpaar hier hun atelier.

- Hier keert u om en gaat naar links tot de Ulrichskapel op de route naar knooppunt 70.

Ulrichskapel

Dit kleinoord midden in het bosgebied is de opvolger van een eerste kapel op de kunstmatige heuvel die al in 1456 vermeld wordt. De achthoekige kapel is in 1640 gebouwd. Om het ontstaan zijn vele sagen geweven, bijvoorbeeld over het Schenkelmännchen en over de Messentoren. De eiken deuren en de torenklok uit 1587 zouden uit de oude kapel komen. Sinds 1826 wordt de kapel ook Hager Kapelle genoemd.

Kasteel Tüschbroich

Op het terrein van de voormalige voorburcht ontstond het nieuwe kasteel, waarvan nu nog slechts een vleugel staat. De noordtoren is volledig behouden gebleven, de zuidtoren als ruïne. Het kasteel is in 1630 door graaf Franz von Spiering gebouwd. Het oorspronkelijke bedrijfsgebouw is tot woonhuis verbouwd, nadat het hoofdgebouw rond 1876 ingestort was. De heer van Tüschbroich had sinds 1633 de „Holzgewalt op Meynweyde mit 1 voeder Holz“, ofwel het recht om in het Meinweggebied hout te laten kappen.

- Nu loopt u rechtdoor tot de landweer.
- Hier loopt u tot de 1e veldweg rechts op de wandelroute met de markering „gb/rt“.
- Als deze niet te gebruiken is, moet u alternatieve route 2 nemen.
- U wandelt verder tot de volgende veldweg (bij de gracht) rechts.
- Nu loopt u rechtdoor tot de 2e veldweg. Pas op, de eerste weg die langs de bosrand loopt, loopt dood!
- Daar houdt u rechts tot de geasfalteerde weg.
- Hier gaat u naar links tot de eerste huizen.
- Daar neemt u de 1e weg rechts langs de huizen nr. 17a en 17 tot de straat „In Tüschbroich“.

Parochiekerk van de Heilige Geest in Tüschbroich

In 1862 besloten de inwoners van Tüschbroich om een kapel te bouwen. De bouwkosten bedroegen ongeveer 3200 daalders. In 1873 werd de kapel ingezegend door de Wegbergse pastoor Knors. In 1898 werd de instelling van het rectoraat Tüschbroich goedgekeurd. In 1907 werd de parochie gesticht. De Tüschbroichse pastoor Josef Herkenrath liet in 1932 de nieuwe parochiekerk in een moderne stijl bouwen.

- Nu loopt u rechts langs het broekland in deze plaats bij de bronnen van de Schwalm resp. de Fußbach.

Grachtencomplex Dürselen (nederzetting)

In deze plaats zijn talloze bronnen die de Fußbach (Tüschbroicher Bach), een zijrivier van de Schwalm, voeden. Aan de rechterkant van de beek is in de kaarten een grachtencomplex ingetekend. De Dürselener Hof lag in het drassige laagland. De grachten van het cirkelvormige complex hebben een diameter van 70-80 meter zijn 3 tot 6 meter diep. De Rabeiths Hof zu Durssdal (1527) had ook het recht op houtkap aan de Meinweg, de hoeve is nu verdwenen. De hoeve stond onder de heerschappij van Tüschbroich en werd in de belastinglijst van 1397 onder Rabert van Dursdale genoemd. In de Tranchot-kaart is hij in 1806 nog ingetekend.

- U volgt de route naar knooppunt 72 en loopt langs kapel Tüschbroich. Tegenover de kapel liggen boerenhuizen die onder monumentenzorg vallen.

Heiligenhuisje

De kleine kapel is met de stenen van de grote kapel bij de huidige parochiekerk gebouwd, nadat de grote kapel in 1932 was afgebroken. In 1933 werd de kapel aan de Moeder Gods gewijd. De deur schijnt de oude deur van de sacristie te zijn. De Heilige Geest-kerk is ten tijde van de Republiek van Weimar gebouwd.

- Bij de volgende afslag neemt u de weg links in de richting van Brunbeck.
- U steekt de landweg over.
- U loopt verder rechtdoor naar Brunbeck. Op de kruising bij het dorpskruis slaat u linksaf.

Menzeskreuz in Brunbeck

Dit stenen monument is in 1741 aan de oude lijkweg door het echtpaar Petrus Menz en Catharina Gotzens gebouwd. In 1963 is het in gewijzigde vorm bij het begin van de bebouwde kom opgesteld, nadat de oude hoeve was afgebroken.

- Nu volgt u de weg tot aan de Brunbecker Hof (pand nr. 41 en 39).

Brunbecker Hof

De oude hoeve is een van de weinige Wegbergse hoeven die het recht hadden om het Meinweggebied te exploiteren. De panden nr. 39 en 41 waren vroeger omgeven door een gracht. Een beetje terzijde ligt nog altijd het oude bakhuis, het bevindt zich echter in een zeer slechte staat.

- Hier keert u om en loopt terug naar de kruising.

- Daar loopt u rechtdoor verder in de richting van Broich tot aan de kruising bij de Rosvijver (visserspark).

Rosvijver

Het Rosweyder-leengoed wordt al in 1402 in het Gelderse leenregister vermeld. Bij de vijver stond ooit de rosmolen. Hij werd ook Schuttelkes-molen genoemd en moest van een oppervlakte van 2 morgens land 1½ scheffel (ca. 75 liter) rogge aan de parochie leveren. Rond 1800 is de molen afgebroken.

- Nu gaat u enigszins links verder in de richting van Watern en verder naar de straat „Bockenmühle“.
- Daar slaat u rechtsaf en loopt voorbij de molen en het oude wegwijk naar de „Hohlweg“.

Bocken-molen

Het huidige molengebouw stamt uit 1829 en ligt direct aan twee vijvers. Gerhard Bocken komt in 1771 vanuit de Molz-molen naar Watern en wordt de nieuwe molenaar. De molen is naar hem vernoemd. De molen had twee maalgangen en een oliepers.

Wegkruis Watern

Bij de huidige agrarisch gebruikte molenhoeve staat een kruis uit 1837. Het is door een nazaat van de molenaar, Christian Heinrich Bocken, en zijn vrouw Anna Franziska Wirtz geschonken als dank voor de behouden terugkeer van hun zoon, die met het leger van Napoleon in Rusland streed.

- Nu gaat u rechts de „Hohlweg“ in over de blauwe nordic-walking-route en de wandelroutes A 4 en E 8 door het bos naar de landweg.

Hohlweg

Hier reed de molenkar van Tüschbroich langs de Schwalm via Watern naar Wegberg.

- Op de landweg slaat u rechtsaf en steekt dan de straat over. U volgt de blauwe nordic-walking-route en wandelroute A 4.
- U wandelt tot aan de brug bij de molen en gaat dan naar rechts op wandelroute A 5 tot het startpunt en doel bij de Tüschbroicher Mühle.

Alternatieve route 1

- Het startpunt is bij het Listcentrum.

Listcentrum

Sinds 2002 bevindt zich in het Listcentrum het natuurparkinformatiecentrum, waar bezoekers van Natuurpark Schwalm-Nette informatie kunnen krijgen. In het gebouw is een bionica-tentoonstelling, waar getoond wordt hoe moderne en toekomstige technieken van de natuur kunnen leren. Bovendien bevindt zich hier een hotelbedrijf. Op een etage is een bezoekersruimte met een modelspoorweg en een uitkijkplatform, waar u het spoortestcentrum van Siemens kunt bekijken. De firma Siemens heeft in 1994 het terrein van het voormalige NAVO-vliegveld gekocht. De stad Wegberg bouwde vanaf 1996 in het resterende gebied een industrieterrein.

- Nu loopt u rechts langs de golfbaan tot aan de districtsweg.
- Hier slaat u rechtsaf en na 50 meter steekt u de straat over.
- U wandelt verder rechtdoor in de richting van Brunbeck tot de 4e veldweg.
- Hier gaat u naar rechts en neemt de volgende weg links naar de Brunbecker Hof. U loopt nu verder zoals boven beschreven.

Alternatieve route 2 (ca. 500 m langer)

- U loopt verder door de „Dyker Straße“ tot Geneiken.
- Daar slaat u rechtsaf en loopt door de „Kreuzstraße“ tot de veldweg. Daar loopt u rechts langs de gracht en dan zoals hierboven beschreven verder.